

ઘરણ :- 8 ગુજરાતી

પુનરાવૃત્તિ : 2

Sem : 1

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

(1) કંઠસ્થ કરેલ એક સ્થાનિક લોકગીત વર્ગખંડમાં રજૂ કરો.

ખમા મારા નંદજીના લાલ!

ખમા મારા નંદજીના લાલ!

મોરલી ક્યાં રે વજાડી?

હું તો સુતી'તી મારા શયન ભવનમાં,

સાંલબ્ધ્યો મેં મોરલીનો સાદ,

મોરલી ક્યાં રે વજાડી?-ખમા !

ਭਰ ਰੇ ਨੀਂਦਰਮਾਂਥੀ ਝਬਕੀਨੇ ਜਾਂਗੀ,
ਭੂਲੀ ਗਈ ਹੁੰ ਤੋ ਭਨ ਸਾਨ,
ਮੌਰਲੀ ਕਵਾਂ ਰੇ ਵਜਾਈ?-ਘਮਮਾ !

ਪਾਣੀਡਾਂਨੀ ਮਥੇ ਜੁਵਾਣ ਜੋਵਾਨੇ
ਛਾਲੀ,

ਦੀਠਾ ਮੈਂ ਨਨਦ਼ੁਨਾ ਲਾਲ,
ਮੌਰਲੀ ਕਵਾਂ ਰੇ ਵਜਾਈ !-ਘਮਮਾ !

(2) એકમમાં આવતા રૂઢિપ્રયોગો અને કહેવતોની યાદી તૈયાર કરો.

- જુલ કપાઈ જવી - બોલતા બંધ થઈ જવું
- સાત ખોટનો દીકરો હોવો - ખૂબ લાડકો, એકનો એક દીકરો હોવો
- મોં માગ્યા દામ આપવા - પૂરેપૂરી કિંમત ચૂકવવી
- સ્તબ્ધ થઈ જવું - અવાક થઈ જવું
- કળ વળવી - નિરાંત થવી
- આંકડા માંડવા - ગણતરી કરવી
- સૌ સારાં વાનાં થવાં - બધી રીતે શુલ થવું
- માર્ગ છાંડવી - મર્યાદા ઓળંગી જવી

- નાડ રજા લે તેવું થવું - મરણ પામવાની તૈયારી હોવી
- વાટકીનું શિરામણ હોવું - ઓછી આવકવાળું
- પેટ મોટું હોવું - ઉદાર દિલના હોવું
- 'દ ફરવો - કુબુદ્ધિ સૂજવી
- હામ ન હોવી - હિંમત ન હોવી
- ચીંથરાં ફાડવાં - નકામી કે આડી વાત કરવી

(3) કોઈ પણ બે કહેવત અને ઝિદ્ધપ્રયોગના અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો.

□ ઝિદ્ધપ્રયોગ

➤(1) પેટનો ખાડો ઉલ્લો રહેવો - ભૂખ ફૂર ન થવી

વાક્ય : મોંઘવારીને કારણે ગરીબોનો પેટનો ખાડો ઉલ્લો રહી જાય છે.

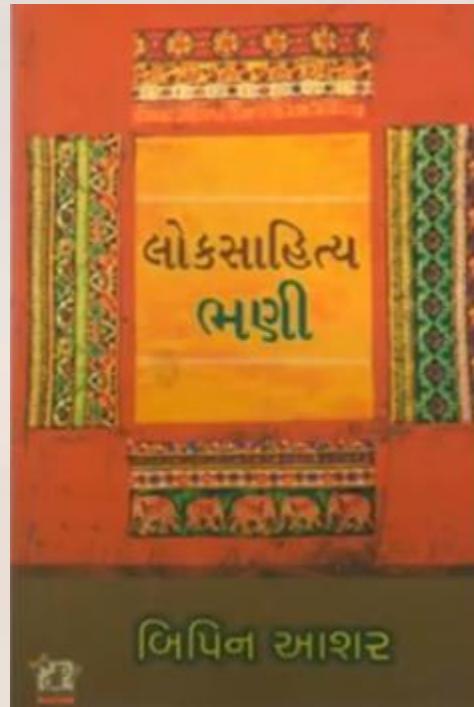
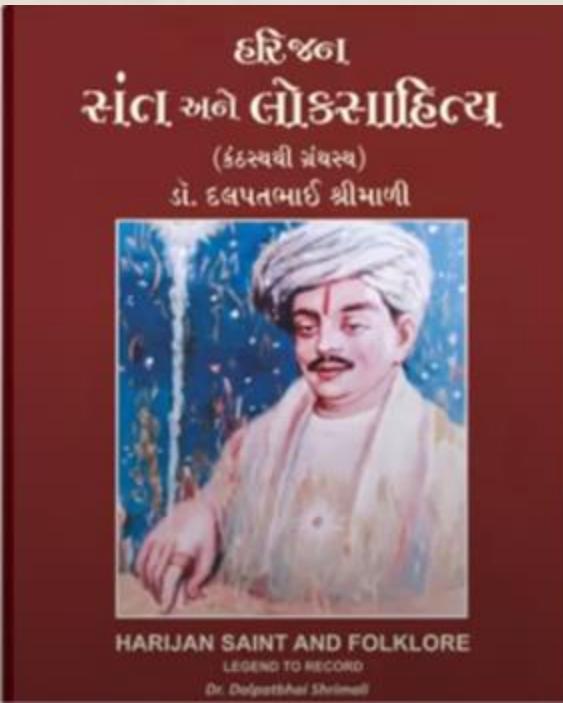
➤(2) ચાનક ચડવી - ઉત્સાહ આવવો

વાક્ય : નવરાત્રીમાં સૌને રાસગરબા રમવાની ચાનક ચડે છે.

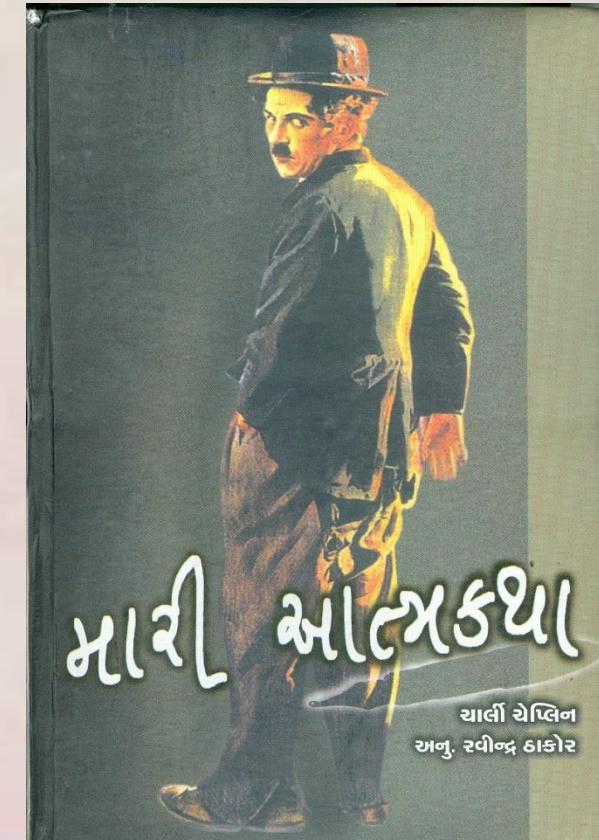
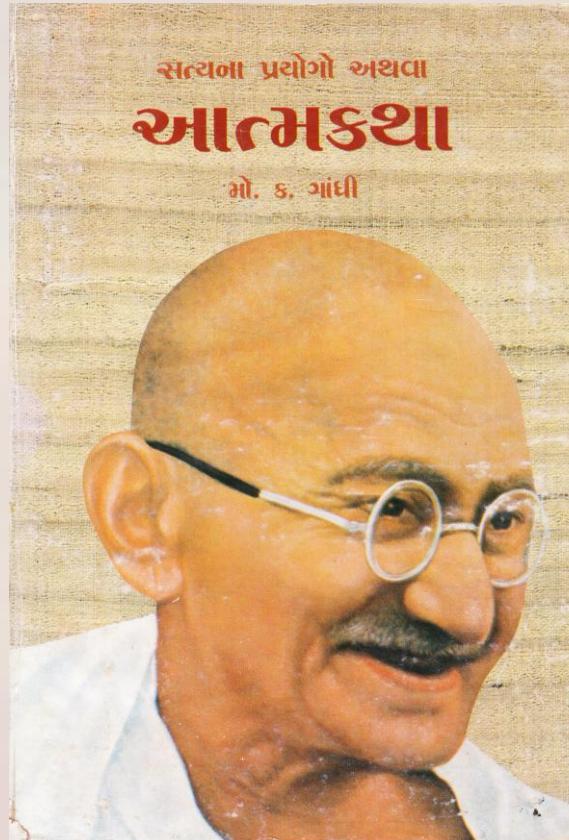
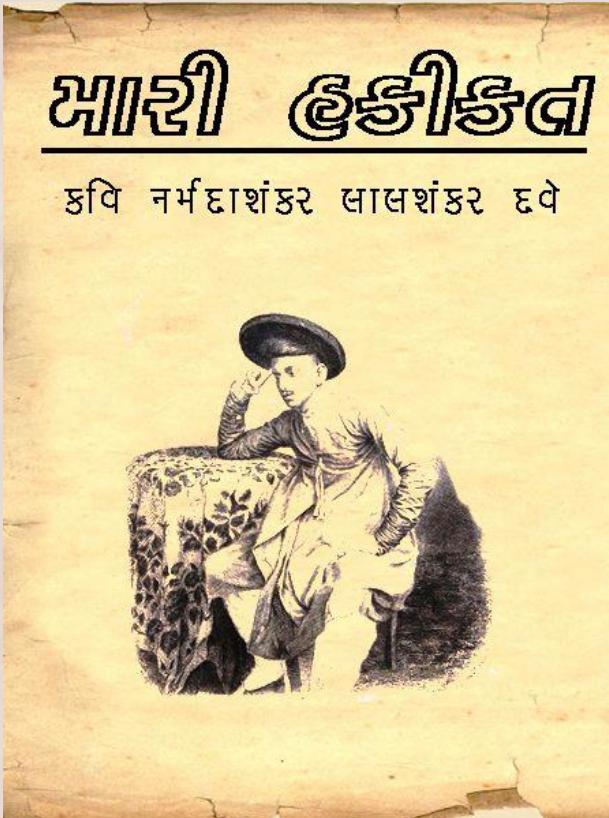
□કહેવત

- (1) ઉજણું એટલું ફૂધ નહિ - બાણ દેખાવથી છિતરાવું નહિ
- (2) અજ એવો ઓડકાર - જેવો ખોરાક એવા વાણી વર્તન

(4) લોકસાહિત્યની વાર્તાઓનો સંગ્રહ તૈયાર કરો.

(5) “સત્યના પ્રયોગો” જેવી અન્ય આત્મકથાઓ મેળવી તેની યાદી બનાવો અને તેમાંથી મનપસંદ આત્મકથાંશ ટ્રેકમાં લખો.

(6) કાવ્યમાં આવતા પ્રાસવાળા શબ્દો સાથે એવા ૪ બીજા શબ્દોની
યાદી તૈયાર કરો.

►માલ, કાલ - સાલ, વાલ, ભાલ

આભ, લાભ - દાભ, નાભ,

હેત, પ્રેત - લેત, વેત, દેત, ઘેત

નોટ, ખોટ - બોટ, પોટ, લોટ

હાલ, ચાલ - હાલ, દાલ, તાલ

આંક, રંક - ટાંક, વાંક

(7) અધરા લાગતા કોઈ પણ પાંચ શબ્દો શોધી શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરી તેના અથો શોધો, પછી જુથમાં ચર્ચા કરો.

દોઢિયું	- દોઢ પૈસાનો સિક્કો	ધોરીડા	- બળદ
ફોરવું	- મહેકવું	પરબ	- તહેવાર, પરબ
કાળવાણી	- ભયંકર આફત ભરી	અધ્યયન	- અભ્યાસ
	ભવિષ્યવાણી	પ્રતીતિ	- ખાતરી
પ્રજાવત્સલ	- પ્રજા પર પ્રેમ	આગંતુક	- નવા આવનાર
	રાખનાર.		

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

(1) રાજએ જગડુશાને શા માટે તેડાવ્યા ?

► દુકાળને કારણે રંકડી પ્રજા ભૂખે મરી રહી હતી. આથી રાજાનું દિલ દ્રવી ઉઠ્યું. એમને જગડુશા પાસેથી કંઈક મદદ મળવાની આશાં હતી. આથી રાજએ શેઠ જગડુશાને તેડાવ્યા.

(2) વર્ષા આવી રહી છે તે શાના આધારે કહી શકાય ?

► ઉત્તર દક્ષિણ દિશામાંથી વાદળા આકાશમાં ચડી આવ્યા છે અને આકાશમાં જીણી જીણી વીજળી ઝબૂકવા માંડી છે. આના આધારે વર્ષા આવી રહી છે એમ કહી શકાય.

(3) મહેમાનને રંગવાના આગ્રહનું શું પરિણામ આવ્યું ?

► મહેમાને રંગવાની ના પાડી છતાં ઘેરેયાઓએ અને રંગવાનો આગ્રહ રાખ્યો. પરિણામે મહેમાન અને ઘેરેયાઓ વચ્ચે રીડીયારમણ, અચકા, કાલાવાલા, તલવારના ઝંપા અને ધૂળની આંધીનો કોઈ અનોખો મામલો જામી પડ્યો.

(4) લેખકને અઢી આનાની જરૂર શા માટે પડી ?

►લેખકને અધ્યયન માટે "લઘુકૌમુદી" નામનું પુસ્તક ખરીદવું હતું. તેની કિંમત સાડા દસ આના હતી પણ તેમની પાસે ફક્ત આઠ જ આના હતા. તેથી તેમને પુસ્તક ખરીદવા માટે વધુ અઢી આના ની જરૂર હતી.

પ્રશ્ન 3. નીચેના શબ્દોની સંઘિ કરો :

(1) કવિ + ઈંડ = કવીંડ

(2) મહા + અનલ = મહાનલ

(3) સમ + ઉત્તાસ = સમુત્તાસ

પ્રશ્ન 4. નીચેના શબ્દોની સંઘિ છોડો :

(1) દેવાલય = દેવ + આલય

(2) સુઅચ્છ = સુ + અચ્છ

(3) પરીક્ષા = પરી+ ઇક્ષા

પ્રશ્ન 5. નીચેનાં વાક્યોના પ્રકાર જણાવો :

(1) વેણુ રસ્તા પર દોડ્યો.

➤ કર્તૃરીવાક્ય

(2) અમે ભૂખે મરી જઈએ છીએ.

➤ કર્તૃરીવાક્ય

(3) રાધાશી રડી પડાયું.

➤ ભાવેવાક્ય

(4) “અરે, મેમાનને કંઈ રોખ્યા વગર રહેવાય ?

➤ભાવેવાક્ય

(5) મેમાન ક્યાંથી હાથ આવે ?”

➤કર્તૃરીવાક્ય

(6) રાજાએ જગડુશાને આવકાર્યી ?

➤કર્તૃરીવાક્ય

પ્રશ્ન 6. નીચેની વાક્યરચનાઓ ઓળખો :

(1) રાજી પંડિતને કાગળ આપે છે.

➤ કર્તરીવાક્ય

(2) જગદુશાએ ધનના લંડાર ગરીબો માટે ખૂલ્લા મૂકી દીધા છે.

➤ કર્તરીવાક્ય

(3) જગદુશાથી દાન અપાયું.

➤ કર્મણિવાક્ય

(4) રાજી પંડિતના હાથમાં કાગળ અપાવે છે.

➤ પ્રેરકવાક્ય

પ્રશ્ન 7. નીચેના શબ્દોની જોડણી ધ્યાનમાં રાખો :

- ✓ પ્રતીતિ
- ✓ અસ્તિત્વ
- ✓ ગ્રીનસિટી
- ✓ નિશ્ચિત
- ✓ વિભાગિત

THANKS

FOR WATCHING